

Чинники, що визначили розпад СРСР різноманітні. У числі визначальних слід назвати неефективність радянської економічної моделі реаліям кінця ХХ століття. В умовах екстенсивного розвитку економіки СРСР витрати на технологічне переоснащення виробництва були значно менше ніж витрати на розширення вже діючих і будівництва нових об'єктів. Недооцінка загального технологічного рівня народного господарства, його впливу на соціально-економічні процеси призвела спочатку до зниження темпів розростання економіки, а далі і до системного вибуху соціалістичного устрою [2, 24].

Таким чином, в останні роки «існування» Радянського Союзу робилася спроба надати новий імпульс економічному розвитку країни, але технологічний прорив забезпечений не був. Криза управління зумовила технологічне відставання, гальмування модернізаційних процесів і, нарешті, розпад СРСР.

Список використаної літератури

1. Гаврилюк В. Т. Об'єктивна необхідність прискорення науково-технічного прогресу / В. Т. Гаврилюк // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Сер.: Економіка і менеджмент. – 2012. – № 1. – С.21–28.
2. Онищук О. Система підготовки кадрів науково-технічної інтелігенції через мережу вищих навчальних закладів УРСР у другій половині 1950-х – першій половині 1960-х рр. / О. Онищук // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2013. – Вип. 36. – С. 180–186.
3. Бодрова Е. В. Технологическое отставание как фактор распада СССР / Е. В. Бодрова, Е. В. Кашкин // Российский технологический журнал. – 2017. – № 5(3). – С. 189–201.
4. Бодрова Е. В. Эволюция государственной промышленной политики в ССР и Российской Федерации : монография / Е. В. Бодрова, М. Н. Гусаров, В. В. Калинов. – М.: РЕГЕНС, 2014. – 940 с.

Науковий керівник: к.і.н., доцент Сухушина О. В.

Мащенко С.І.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ГЕЙШИ ЯК СИМВОЛ ЯПОНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Коли ми говоримо про Японію, витончений жіночий силует мимоволі спливає в нашій свідомості, наче натякаючи на те, що гейші існували там з найдавніших часів. Проте це одне із помилкових суджень про представниць цієї процесії, з якими досить часто стикається більшість людей. Насправді ж мистецтво бути гейшею з'явилося в ХVІІІ ст., коли ще панувала самурайська культура. Але суворість самураїв не віднайшла собі місця серед міських прошарків, які тягнулися до чогось більш розважливого. В містах почали виникати так звані «квартали задоволення», де крім жінок легкої поведінки, можна було зустріти людей досить творчих – акторів, поетів, музикантів, танцюристів та акробатів. Саме серед них зародився майбутній ідеал японської жінки – гейші [1, 210].

Вони підкорили весь світ не лише своєю красою, а в першу чергу своїм розумом. Недаремно гейш називають найосвіченішими жінками Японії, адже вони досконало знаю японську літературу, продекламують кращі уривки та заспівають будь-який класичний оперний твір. Їхній інтелект не заважає їм бути невимушено веселими, дотепними та кокетливими [2, 149]. Провести вечір в компанії гейші – розкіш, доступна не кожному. Однак на перших сторінках своєї історії гостей розважали зовсім не молоді дівчата, а чоловіки, котрих називали отоко-гейші. До себе додому їх запрошувала переважно знать або ж заможні купці. Отоко справді володіли всіма нюансами тогочасного етикету: вони уміли розпалювати пахощі, проводили чайну церемонію, володіли мистецтвом ікебани та грали практично на всіх тоді відомих музичних інструментах. Серед близьких друзів отоко-гейш було безліч людей культури. Одним словом, чоловіки теж виявились витонченими майстрами в цій справі, проте з жінками зрівнятися так і не змогли. Останній чоловік залишив цю професію в 1800 році, тобто через 50 років після того, як конкуренцію їм почали складати жінки [1, 210].

Відбір в гейші сміло можна порівняти з випробуваннями в Стародавній Спарті. Дівчинку забирали з родини (часто їх продавали самі батьки за борги) і вона надалі жила в будинку своєї наставниці разом з іншими, де їм навіть могли змінити ім'я. Навчання розпочиналося з 9-12 років і вже в цьому віці учениця мала володіти певними талантами. У неї має бути приємна зовнішність і природна чарівність, музикальний слух, пластика та артистизм, феноменальна пам'ять і неймовірне терпіння. Здавалося, що віднайти володарку всіх цих рис надзвичайно складно, а отже і поводитися з нею потрібно обережно, але реалії були зовсім іншими. Виховательки професійних гейш ніколи не марнували шансу загартувати характер і витримку своїх учениць. Так, дівчаток змушували грати на триструнному музичному інструменті в особливо морозні дні під відкритим небом до тих пір, доки пальці не почнуть кровоточити, а за гру повз ног були передбачені додаткові фізичні покарання. Майбутніх гейш навчають стриманості і витримки, бо навіть по снігу вони мусять ходити в сандалях, демонструючи всім витончену ніжку. Наставниці вважали, що лише завдяки таким суворим методам дівчатка зможуть гідно продовжувати їх ремесло. Стає зрозуміло – гейшею бути складно [3, 10].

Завершений образ гейші, тобто кімоно разом з усіма прикрасами для волосся, міг досягати ваги до 20 кілограм. Слід наголосити на тому, що дівчата вбиралися не лише до гостей, а ходили так постійно, виконуючи всю повсякденну роботу. Для того, щоб привести себе до ладу жінки витрачали по 4-5 годин в день. Як розповідає одна з найвідоміших гейш Японії – Мінеко Івасаки, з кожним роком життя молоді дівчини стає все складніше і все більше обмежене певними правилами. В 15 років вона дебютує як гейша-підліток – майко [4, 15]. Цей період життя дівчина 12 годин в день проводила за різноманітними уроками: спів, танці, каліграфія, малювання, ораторське мистецтво та вміння подавати напої. Її день починався рано та закінчувався пізно, а на відпочинок виділявся лише один день на два тижні [5, 153]. Через декілька років, переважно у 20-річному віці, майко здійснює церемонію переходу і стає дорослою гейко. Бути гейшею це не просто професія, а образ життя, котрий витримує не кожна [4, 15]. Гейші, як і будь-яка жінка, багато уваги приділяли своєму макіяжу, котрий став невід'ємною частиною традицій цієї професії. Дівчата покривали обличчя шаром білої пасти, що за релігійними обрядами символізувало чистоту і невинність, адже гейші, на відміну від куртизанок – юдзе, не надавали своїм замовникам інтимні послуги. Завдяки цьому лице здавалося м'яким і дозволяло більш яскраво виділити губи. Проте найважливішим елементом макіяжу були очі. Виразний погляд мав зачаровувати і приковувати до себе увагу чоловіків. Для досягнення такого ефекту гейші підводили очі чорною або червоною фарбою.

Погану репутацію, пов'язану з проституцією, гейшам створили пізніше. Велика в цьому заслуга солдат Другої Світової війни, які змушували юдзе у всьому наслідувати освічених і вишуканих гейш, тому ті одягали яскраві кімоно та фарбували обличчя, проте крім цього нічого спільного з гейшами вони не мали. Не останню роль відіграла сучасна культура, що на великих екранах демонструвала спотворений образ гейші, тим самим переконуючи далеких від цієї теми глядачів, що такими і були представниці даної професії. Однак це лише хибний стереотип, котрий легко розвіяти, якщо звернутися до класичної японської літератури. Гейша – це сильна і розумна жінка, спроможна викликати захоплення не сказавши ні слова. Їх доля складна і зрозуміла не кожному, проте цим вони особливі та саме цим викликають такий небачений інтерес до себе [5, 156].

Список використаної літератури

1. Шиняк Д. В. Отоко-гейши как часть традиционной японской культуры. Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Грамота, 2014. № 9 (47): в 2-х ч. Ч. I. – С. 209-211.
2. Овчинников В. В. Ветка сакуры: Рассказ о том, что за люди японцы. – М.: Мол. гвардия, 1988. – 222 с.
3. Танака Э. Школа современной гейши. – Ростов н/Д.: Феникс, 2004. – 352 с.
4. Ивасаки Минеко, Браун Ренд. Настоящие мемуары гейши. – СПб.: Амфора, 2010. – 350 с.
5. Мачеброта Н. Феномен гейші в японській культурі. Гендерна проблематика та антропологічні горизонти: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції 4-5 жовтня 2013 року. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. – 238 с.

Науковий керівник: доцент Захарченко М.В.